

posted by Willant on 19. október 2012 - 19:33
19.10.2012 - posledná úprava článku.

[Kamenínske slanisko](#) [1]

[2]**Názov** : Kamenínske slaniská
Kód územia : SKUEV0066
Kraj : NITRIANSKÝ KRAJ
Rozloha : 144,74 ha
Správca územia : CHKO Dunajské luhy
Katastrálne územia : Kamenín
Kamenný Most

Chránené územie od roku 1953 sa nachádza v katastri obce Kamenín. Na tomto území sa nachádza jeden zo zvyškov solných pôd typu slancov so zachovalou pôvodnou slanomilnou vegetáciou. Charakteristické sú tzv. slaniskové okná, t.j. miesta s vyššou koncentráciou solí.

K najvýznamnejším druhom rastlín tu patria limonka Gmelinova a kosatec pochybný. Z ďalších rastlín je potrebné spomenúť gáfvokku ročnú, žeruchu prerastenolistú, astru solomilnú, skorocel' prímorský a astru bodkovanú. V tejto oblasti je zakázaný akýkoľvek ľudský zásah.

Zo širokej škály biotopov patria slaniská medzi najzaujímavejšie. Sú to celkovo špecifické stanoviská so solnatými pôdami, kde sa vyvinulo zaujímavé spoločenstvo fauny a flóry. Kamenínske slanisko bolo vyhlásené v roku 1953 za Štátnu prírodnú rezerváciu. Pôvodne malo rozlohu 21 ha, po novelizácii MK SSR z roku 1983 malo 34,8 ha. Momentálne v katastri Kamenín a Kamenný Most výmera lokality je 150,7ha, kde sa nachádza najzachovalejšia a najrozsiahlejšia plocha biotopu slaniských lúk s bohatým výskytom vzácných halofitov na Slovensku.

Ich zachovanie zabezpečovala územná ochrana iba v prípade ŠPR Kamenínske slanisko, ktoré vyhlásili už v roku 1953. Vtedy šlo najmä o zachovanie porastu a chráneným druhom Limonium gmelinii (Willd.) O. Kuntze ako na jedinej lokalite v SR. V roku 1983 bolo schválené rozšírenie plochy rezervácie o časť s ojedinelým výskytom (v celej SR) kriticky ohrozených druhov Aster sedifolius L. (=A. punctatus W. et K.) a Iris spuria L.

Čistiny sú jedným zo zvyškov pôvodných rozsiahlych komplexov halofytnej vegetácie medzi Kamenínom a Kamenným Mostom, podobne ako niekoľko sto metrov na sever situovaný ŠPR Kamenínske slanisko.

Plocha čistín s rozlohou cca 14 ha sa nachádza medzi železničnou traťou Štúrovo - Levice a štátnou cestou Kamenný Most - Kamenín (pri odbočke na Gbelce). Leží v širokom alúviu dolného toku Hrona, severne od ústia potoka Paríž do rieky Hron. Geologický podklad tvoria treťohorné vápnité íly a pieskovce prekryté kvartérnymi usadeninami. Pôdnym typom sú zväčša solonce. Na jar je slanisko zamokrené, dažďová voda sem steká z blízkeho mierneho svahu nad cestou, preteká cez rúrovú priepusť pri ceste a hromadí sa v zníženinách dolnej časti lokality. Voda z hlbokého koryta Parížskeho kanála ovplyvňuje iba výšku hladiny podzemnej vody.

Mimoriadne pekné sú slané oká v podobe voľných plôch, lemované alebo úplne porastené monocenózou gáfrovky ročnej.

Asociácia *Camphorosmetum ovatae* (Rpcs. 1916 n.n.) Soó 1933 predstavuje prirodzené, otvorené, na druhy chudobné spoločenstvo solných ôk s vysokou dominanciou jednoročného druhu gáfrovky ročnej (*Camphorosma annua*). Osídľuje plochy s vysokým obsahom solí, ktorá znemožňuje existenciu iných typov vegetácie. Charakteristický pre Čistiny je vysoký podiel niektorých terofytov typických pre jarný aspekt. V nízkych sivozelených porastoch gáfrovky a na voľných miestach sa na jar objavuje efemérny druh rumanček kamilkový Bayerov (*Matricaria chamomilia* subsp. *Bayeri*), ktorý vstupuje aj do kontaktného spoločenstva asociácie *Puccinellietum limosae* (Rpcs. 1927) Soo 1930, ktoré ako celok (vrátane všetkých subasociácií) je druhovo bohatšie ako predchádzajúce spoločenstvo.

Príznačná je dominancia steblovca odstávajúceho (*Puccinella distans*), ktorý vytvára viac či menej uzatvorené porasty so značným zastúpením terofytov. Okrem druhu *Matrikaria chamomilla* subsp. *bayeri* je to napr. rožec pochybný (*Cerastium, dubium*). Vicherek uvádza v spoločenstve z Čistých ďalší významný terofyt – jačmeň tuhošteniatý (*Hordeum geniculatum*). Predpokladá sa aj výskyt skorocela tenkokvetého (*Plantago tcnuiflora*) a lobody pobrežnej (*Atriplex litoralis*). Ďalším charakteristickým druhom pre uvedené spoločenstvo je astra salnistá (*Aster tripolium* L.), púpava besarábska (*Taraxacum bessarabicum*), skorocel primorský (*Plantago maritima*) a iné. Na *Puccinellietum limosae* v slede zonácie nadväzuje, alebo sa s ním mozaikovito prelína, charakteristické slanomilné spoločenstvo dolného Pohronia, a to *Statice gmeiinii* – *Artemisia monogyna* as. (Rpcs. 1916) E Topa 1933. Dominantný druh limonka Gmelinova (*Limonium gmeiinii*) tu vytvára rozsiahle porasty, palina jednosemenná (*Artemisia monogyna*) má oproti Kamenínskemu slanisku ďaleko bohatšie zastúpenie. Okrem týchto druhov vykytujúcich sa v prevahe tu nájdeme aj iskerník znožený (*Ranunculus pedatus*), prerastlík najtenší (*Buplcurum tenuissimum*) a iné obligátne alebo fakultatívne halofyty. Podľa Vicherka (1973) rastú v tejto asociácii medzi Kamenínom a Kamenným Mostom aj vzácne druhy – ďatelina hranatá (*Trifolium anguatum*), ďatelina tupolistá (*Trifolium retusum*) a na suchších miestach ďatelina pruhovaná (*Trifolium stnatum*). Priamo na Čistinách sa podľa toho istého autora v tomto spoločenstve nachádza druhrebríček slezinolistý (*Achillea aspleniifolia*). Vyskytuje sa aj v spoločenstve asociácie *Agrosteto – Caricetum distantis* (Rpcs. 1927) Soo 1939, ktorá je na vlhších miestach tejto lokality tiež druhovo zastúpená.

Rozšírenou fytocenózou je aj asociácia *Achillco – Festucelum pseudovinae* (Rpcs. 1927) Soo (1933) 1947, druhovo bohaté spoločenstvo slaných pastvín. Na nepatrných terénnych vyvýšeninách tu nájdeme veľa jarných efemérov a suchomilých druhov ako napr. *Carex stenophylla*, *Asparagus officinalis*, *Carlina vulgaris* a iné (viď. zoznam druhov). Tieto porasty svojim vývojom smerujú k spoločenstvám triedy *Festucetalia valesiaca*. Pre čistiny je významné tiež spoločenstvo *Juncus gerardií – Scorzoncra parviflora* as. (Wenzl 1934) Wenzl. 1934, viazané na vlhšie depresie a na polohy v blízkosti kanála. Okrem druhov *Juncus gerardií* a *scorzonera parviflora* je častý aj *Triglochin maritimum*. Vicherek (1973) v tejto asociácii uvádza z Čistín i vzácny druh *Carex divisa*, ktorý rastie tiež vo vlhších spoločenstvách na Kamenínskom slanisku. Pri kanáli a vo vodou vyplnených zníženinách južnej časti slaniska rastú močiarne a vodné druhy a nájdeme tu i niektoré vzácnejšie druhy vlhkých lúk ako napr. *Orchis palustris*. V dolnej časti lokality, na plochách, kde je súvislý porast rôznym spôsobom narušený, a na miestach smerom k železničnej trati, kvitnú na jar vzácne ohrozené druhy, ako *Lepidium perfohatum* a *Myosurus minimus*. Do listiny druhov príspevku „Súčasný stav flóry a vegetácie ŠPR Kamenínske slanisko a problematika jeho ochrany“ (Svobodná et Řehořek 1987 Ms.) sme zaradili aj druhy rastúce na plochách južne os rezervácie v zachovanom páse prirodzenej vegetácie, ako aj na lokalite Čistiny. Od jesene 1984 sme v nasledujúcich vegetačných sezónach na uvedených lokalitách našli mnohé ďalšie druhy, čím sa počet druhov registrovaných v „Zozname vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín flóry SSR“ (Maglocký, 1983) zvýšil na 74. Na území ŠPR Kamenínske slanisko boli ako nové zistené napr. *Carex acutiformis*, *Crepis pulchra*, *Xanthium albinum*, *Taraxacum palustre* agg., *Ranunculus ficaria* subsp. *Ficaria*. Na miernej terénnej vyvýšenine južne os ŠPR sme zaznamenali tieto nové druhy: *Thesium dollineri*, *Indula salicina*, *Carex Buekii*.

Murín et Majovský (1983) uvádzajú z Kamenína nález vzácného druhu *Silene multiflora*. Vedeckú a ochranársku hodnotu lokality zvyšuje aj silná koncentrácia halofilných živočíchov, najmä vzácných

Kamenínske slanisko

Zverejnené na Turisticko-informačná stránka Štúrova (<http://www.sturovo.com/drupal>)

druhov hmyzu z radu Coleoptera, z čelade Carabidae podľa ústneho zdelenia (S. Benedikta). Poloha a prírodné pomery lokality predurčujú Čistiny plniť nielen úlohu významnej študijnej plochy, ale aj slúžiť ako cieľ exkurzií odborného i osvetového zamerania. Na malej ploche môžeme vidieť výsledok spolupôsobenia niekoľkých faktorov prostredia – geologického substrátu, morfológie terénu, hydrologického režimu, klímy, ale aj pôsobenia človeka v historickej dobe, ktoré vyústili do tohto jedinečného prírodného výtvoru. Zanedbateľný nie je ani estetický aspekt – neopakovateľná krása kvitnúceho slaniska musí v každom i nezainteresovanom návštevníkovi vzbudiť záujem o jeho ochranu a súčasne ho presvedčiť, že neporušené prirodzené časti prírody sú zdravou zložkou krajiny a jej estetickým doplnkom.

Použitá bibliografia: Svobodová Z., Řehořek V., Zborník odborných prác V. západoslovenského TOP-u, zväzok IV, 1988 Bratislava

Adresa zdroja (modified on 19.10.2012 - 19:33):<http://www.sturovo.com/drupal/19-10-2012/347/okolie/kameninske-slanisko>

Odkazy

[1] <http://www.sturovo.com/drupal/19-10-2012/347/okolie/kameninske-slanisko> [2] <http://www.sopsr.sk/natura/img/uev/mapy/SKUEV0066.jpg>